

POSTANOWIENIE

26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Z.J.

z udziałem R.S.

o stwierdzenie zasiedzenia,

na skutek skargi kasacyjnej R.S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z 16 stycznia 2024 r., II Ca 1121/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od R.S. na rzecz Z.J.

1 350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

A.W.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 sierpnia 2023 r. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej stwierdził, że wnioskodawczyni Z.J. nabyła przez zasiedzenie z dniem 12 kwietnia 2018 r. prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w gminie

J., obręb ewidencyjny G., stanowiącej działkę o numerze [...] o powierzchni [...] ha, która odpowiada działce pgr. [...], dla której Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze [...] w sposób bliżej opisany (pkt 1), a także rozliczył między uczestnikami koszty postępowania (pkt 2 i 3).

Postanowieniem z 16 stycznia 2024 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej (pkt 1) i zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni koszty postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Skargę kasacyjną od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł uczestnik, wskazując, że zasługuje ona na przyjęcie do rozpoznania, gdyż w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), które sformułował w formie następujących pytań:

- czy za posiadacza samoistnego może zostać uznana osoba, która ogranicza swoje czynności dotyczące nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie do wykonywania prac polowych oraz chowu inwentarza, nie wykonując żadnych czynności formalnych lub administracyjnych z tym związanych, w tym o charakterze przy sporządzającym (brak okazywania władztwa w stosunku do organów administracji publicznej) oraz nie wykonujących żadnych trwałych zmian na terenie nieruchomości, typu grodzenie lub dzielenie,
- czy na etapie ustalania, czy posiadanie nieruchomości może być uznane za samoistne, powinna być stosowana zasada nakazująca rozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść właściciela z uwagi na bieg okresu zasiedzenia nieruchomości,
- czy zasiedzenie jest dopuszczalne w sytuacji, gdy właściciel interesuje się nieruchomością, w tym poprzez regulowanie spraw spadkowych, opłacanie należności publicznoprawnych i okazjonalne przyjazdy na nieruchomość.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Redakcja pytań ujętych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz przytoczenie zawartych w uzasadnieniu argumentów, wzbogaconych powołaniem się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, sprowadza się w istocie do zakwestionowania oceny wyrażonej przez Sądy *meriti* poczynionej na podstawie konkretnych ustaleń faktycznych w sprawie. Bezpośrednio prowadzi to do wniosku, że postawione przez skarżącego pytania zawężyły abstrakcyjny zakres istotnego zagadnienia prawnego, co umożliwiłoby skarżącemu uzyskanie kazuistycznego rozstrzygnięcia sytuacji prawnej zachodzącej między stronami, a tym samym pozostawałoby w sprzeczności z rolą

Sądu Najwyższego (por.: postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2023 r., I CSK 4784/22, niepubl.).

Skarżący nie podał przy tym żadnych argumentów wskazujących na rozbieżne oceny prawne w odniesieniu do przedstawionych problemów. Nie podjął się również skutecznej próby wykazania, że owe zagadnienia nie zostały przesądzone w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie ich może mieć znaczenie podczas rozstrzygania innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa.

Motywy pisemne przedstawione zarówno przez Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji, obejmujące ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę do rozważań prawnych decydujących o kształcie wydanego rozstrzygnięcia, uwydatniły przede wszystkim okoliczności służące do zakwalifikowania czynności podejmowanych przez wnioskodawczynię jako odpowiadających elementowi tzw. władztwa (*corpus*), czyli związku posiadacza z rzeczą. Sądu obu instancji wyczerpująco zbadały poszczególne okoliczności, z których dobitnie wynikało, że mimo świadomości braku przysługiwania własności działki nr [...], wnioskodawczyni chronicznie podejmowała decyzje dotyczące przedmiotu zasiedzenia potwierdzające pełną chęć władania i korzystania z nieruchomości. Czyniła to zresztą w jawny dla otoczenia sposób tak, aby otoczenie stykające się z wnioskodawczynią bezpośrednio i pośrednio, było przekonane o tym, że to właśnie jej należy przypisywać pełne władztwo nad działką nr [...]. Ponadto wnioskodawczyni nie była w żaden sposób ograniczona w swoim trwałym władztwie.

Owo niezakłócone władztwo, polegające na niewątpliwym decydowaniu o zagospodarowaniu i uprawie przedmiotowej działki, było klarowne w stosunkach sąsiedzkich i rolnych dla wszystkich, którzy pomagali wnioskodawczyni w uprawie roli – to wyłącznie wnioskodawczyni była osobą w pełni decyzyjną w zakresie aktów władania ziemią w tej części manifestowanych na zewnątrz (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2022 r., I CSK 4118/22; z 30 września 2010 r., I CSK 586/09). Jednocześnie skarżącemu umknęło, że wnioskodawczyni dokonała wygradzenia odpowiedniej części terenu, co znalazło swój wydzźwięk w przedstawionych przez Sądy motywach. Bez znaczenia pozostaje w odniesieniu

do przejawów manifestacji – o której Sąd Najwyższy wspominał wyżej – rzekomy brak podjęcia czynności formalnych, co do których skarżący w sumie nie wyjaśnił, jaką dokładnie formę miałyby one przybierać.

Dodać przy tym należy, że rozważania Sądów *meriti* odpowiadają wymogom rozważenia okoliczności, o których wspomniał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 marca 2011 r., IV CK 1/11, w którym wskazał, że ustalenie *in concreto* istnienia i treści zamiaru władania rzeczą dla siebie, z wszystkimi odcieniami woli, wymaga uwzględnienia nie tylko zewnętrznych, zamanifestowanych przejawów posiadania, lecz również dalszych faktów, chociażby takich jak wypowiedzi posiadacza wobec otoczenia czy wystąpienia wobec organów. Jednocześnie sens sformułowanego przez skarżącego pytania, obejmującego możliwość zasiedzenia w przypadku, gdy skarżący sporadycznie interesował się nieruchomością, zostaje podważony przez skuteczne wykazanie przez wnioskodawczynię, że wykonywała ona takie czynności faktyczne, które wskazywały na samodzielny niezależny od woli innej osoby stan władztwa. Konieczne jest przy tym, aby posiadanie, które ma doprowadzić do zasiedzenia, było jawne. Władzać bowiem jak właściciel można jedynie przez podejmowanie czynności widocznych dla otoczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2017 r., I CSK 139/16; z 9 grudnia 2014 r., III CSK 354/13).

Nie ulega zaś wątpliwości, że w całym okresie swego władztwa, czyli przez wymagane dla posiadacza będącego w złej wierze 30 lat, zarówno poprzednicy wnioskodawczynie, jak i sama wnioskodawczynie przejawy takiego władztwa przejawiali. Niezaprzeczalnie Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy wytlumaczyły te kwestie w uzasadnieniach.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 5 pkt 1, § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

A.W.

[SOP]